

Reactie Dienstengebouw Huis Doorn – Provincie Utrecht

U heeft ons gevraagd om een vooradvies op het ontwerp en herbestemmingsplan voor het dienstengebouw bij Huis Doorn. Aangezien het gebouw een rijksmonument is, gelegen buiten de bebouwde kom en het plan een herbestemming van het gebouw betreft, heeft de Provincie Utrecht een adviesrol.

Het Museum Huis Doorn beschikt op dit moment niet over een grote zaal voor ontvangsten of expositieopeningen. Het museum geeft aan dat het graag een groter oppervlak als expositieruimte beschikbaar wil stellen. Het dienstengebouw wordt door het museum als ruimtelijk verbindende schakel gezien tussen reeds bezoekbare museumlocaties en neemt daarmee een centrale plaats in binnen het landgoed. Dit, in combinatie met de slechte staat waarin het dienstengebouw verkeert, heeft het Museum ertoe gebracht opdracht te geven om voor het dienstengebouw een herbestemmingsplan te ontwikkelen.

Exterieur

Uit de aangeleverde informatie blijkt dat het dienstengebouw in slechte staat verkeert. We vinden het dan ook positief dat het dienstengebouw gerestaureerd wordt en een publieksfunctie krijgt. Met het geven van een publieksfunctie aan het dienstengebouw, wordt het betrokken bij het functioneren van de buitenplaats en creëert het economische dragers voor de buitenplaats. Het plan betreft een restauratie van het exterieur van het gebouw en een ingrijpende herindeling van het interieur. Wat betreft het exterieur zal in het aanzicht alleen de invulling van de grote deuren in de oostgevel worden gewijzigd door hier nieuwe puien in te plaatsen. Wij zijn van mening dat de monumentale waarden van de historische buitenplaats hierdoor niet worden aangetast. Het plan past goed in het ontwerp voor het park rondom Huis Doorn, dat voorziet in de versterking of reconstructie van enkele historische structuren en elementen. Wel zien we graag meer onderbouwing over hoe het stucwerk van het dienstengebouw wordt hersteld. Vanwege de complexiteit en zeldzaamheid van dit voor het dienstengebouw karakteristieke stucwerk, is het nodig om hier zeer zorgvuldig mee om te gaan. Daarnaast kan de herbestemming zorgen voor een groter aantal bezoekers. Hierdoor moet nadere aandacht gegeven worden aan de implicaties die de herbestemming heeft voor het gebruik van de parkeervoorzieningen rondom het gebouw.

Interieur

De grondige herindeling van het interieur roept vragen op. Er verandert veel aan de karakteristieke, deels oorspronkelijke indeling van het dienstengebouw in kleine ruimtes. Vanuit ons provinciale beleid zullen wij hier niet verder over adviseren, maar we kunnen ons voorstellen dat hierover door MooiSticht en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de nodige opmerkingen te maken zijn.

Conclusie

Wij adviseren u positief over de restauratie en herbestemming van het dienstengebouw bij huis Doorn. We vragen u rekening te houden met de door ons gemaakte opmerkingen. We vragen u een nadere onderbouwing te geven van het herstel van het karakteristieke stucwerk. Daarnaast vragen we u om een zorgvuldige inpassing van de nieuwe ruimtes in het gebouw, die vragen om meer ruimte dan nu het geval is in het oorspronkelijk in kleine ruimtes ingedeelde interieur.



Advies

Aan : [REDACTED]
Van : [REDACTED]
Doorkiesnr : [REDACTED]
Datum : 28 januari 2022
Afschriften : [REDACTED]
Bijlage(n) : [REDACTED]

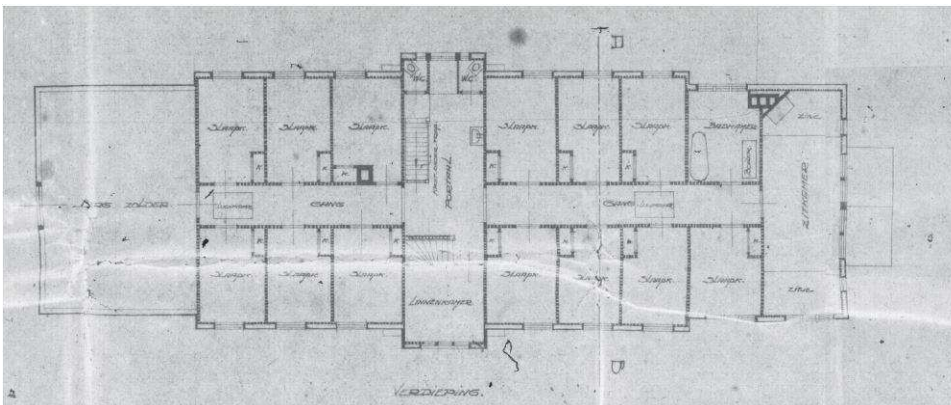
Betreft : HZ_WABO-21-2824-01 advies rijksmonumenten Dienstengebouw Huis Doorn

Er is een verzoek omgevingsvergunning ingediend voor de renovatie en herbestemming van het dienstengebouw van Huis Doorn.

Inleiding

Het rijksmonumentale dienstengebouw maakt onderdeel uit van het complex historische buitenplaats Huis Doorn. Het merendeel van deze buitenplaats is in beheer bij de Stichting Huis Doorn, die het exploiteert als museum. Het museum Huis Doorn is grotendeels gewijd aan de periode van de Duitse keizer Wilhelm II, die hier na zijn abdicatie tot zijn dood in 1941 residentie hield.

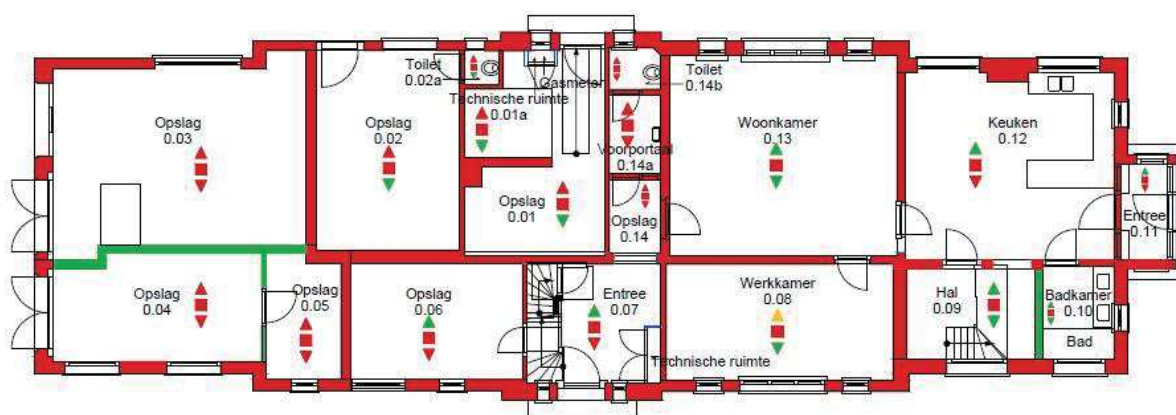
Het betreffende bijgebouw bij huis Doorn werd in 1838 gebouwd op de plaats van twee kleinere bijgebouwtjes als koetshuis annex hooischuur in Chaletstijl in opdracht van A.C.W. Munter. Mogelijk dateert de kelder nog van een eerder bouw. In 1919 werd het koetshuis in opdracht van Keizer Wilhelm II naar ontwerp van architect H.A. Pothoven omgebouwd tot dienstwoning. De gehele indeling van de eerste verdieping is in 1920 nieuw aangebracht. Na WOII heeft het gebouw nog een aantal wijzigingen ondergaan.



Uitgevoerd ontwerp 1919, plattegrond verdieping (HUA, uit Wever & Van Luipen 2016)

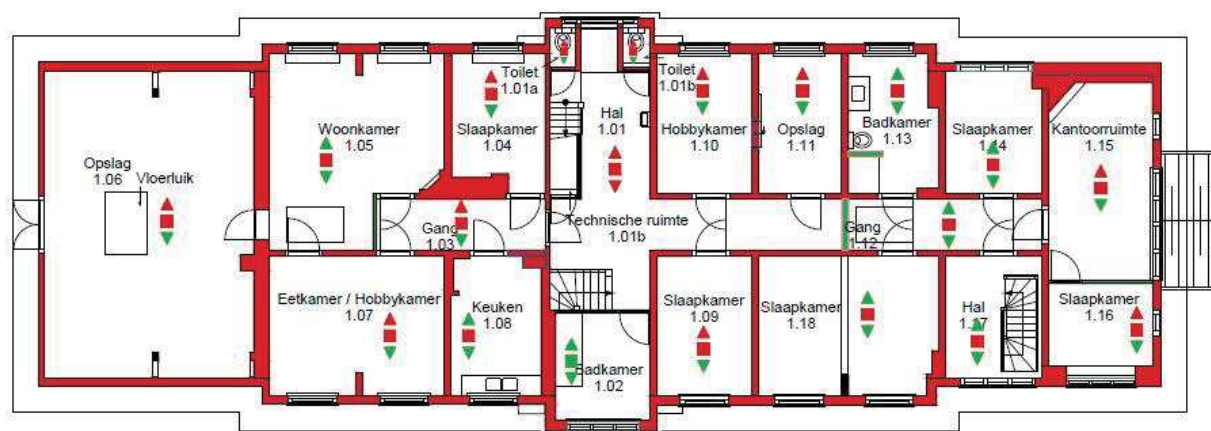
Cultuurhistorische waarden

De buitenplaats Huis Doorn heeft een hoge cultuurhistorische waarde, mede vanwege de sociaal-culturele en politicologische betekenis door het verblijf van Wilhelm II. In de bouwhistorische verkenning van het dienstengebouw, opgesteld door Wevers & Van Luipen (d.d. januari 2016), is vrijwel het hele gebouw, op enkele onderdelen na, hoog gewaardeerd.



Begane grond

Huidige plattegrond van de begane grond met monumentenwaarden, rood is hoog, groen is indifferent.



Eerste verdieping

Huidige plattegrond van de verdieping met monumentwaarden.

Toelichting plan

Exterieur

De oostelijke zijgevel bevat de ingang naar de garages. Ten behoeve van de functiewijziging worden de diepliggende ijzeren deuren verwijderd, de gevelopeningen voorzien van een stalen pui (Jansen Economy 50) en nieuwe, opgeklampte houten deuren aangebracht op de bestaande duimen en in open stand gefixeerd. De huidige garagedeuren dateren van de verbouwing uit 1920 en zijn achterin de diepe gevelopeningen geplaatst. Voorin de gevelopeningen zijn de duimen van de oorspronkelijke poortdeuren van het koetshuis uit 1838 nog aanwezig. Het bestaande luik in de topgevel wordt eveneens gefixeerd in open stand.

Aan de andere gevels verandert vrijwel niets. Alleen in de voorgevel (zuid) worden twee smalle staande raamsparing aan binnenzijde dichtgezet, vanwege het achterliggende meterkast (bg) en bordes (verd.).

Interieur

De muren worden voorzien van een isolerende voorzetwand. De houten kraaldelen (schootjes) worden herplaatst. De begane grond krijgen een gewapend betonvloer waarop waardevolle vloerafwerkingen opnieuw worden aangebracht (klinkers in mortel, vloertegels). De verdiepingsvloer krijgt een PVC vloerafwerking, vloerverwarming op de bestaande houten balklaar. De bestaande houten (brede) vloerdelen worden daarop geplaatst.

Op de begane grond wordt in de ruimte aan de oostzijde een expositie- en educatiezaal ingericht. Bij verbouwingen na WO II werd onder meer de garage opgedeeld met tussenwanden. Voorgesteld wordt deze wanden, die als een van de weinige onderdelen indifferënt zijn gewaardeerd in de bouwhistorische verkennen, te verwijderen. De ruimtes 0.01 en 0.02 krijgen een nieuwe indeling ten behoeve van een toiletgroep en een nieuwe bordestrap.

De wand tussen de woonkamer (0.13) en de werkkamer (0.08) wordt weggebroken. Op eerdere plannen bleven pendants aanwezig, die de oorspronkelijke structuur zichtbaar laten. In het voorliggende plan zijn deze achterwegen gelaten en blijft alleen een markering achter op de vloer, wand en het plafond. In de opslagruimte 0.02 komt een toiletgroep, in de aangrenzende ruimte 0.01 wordt de lift ondergebracht.

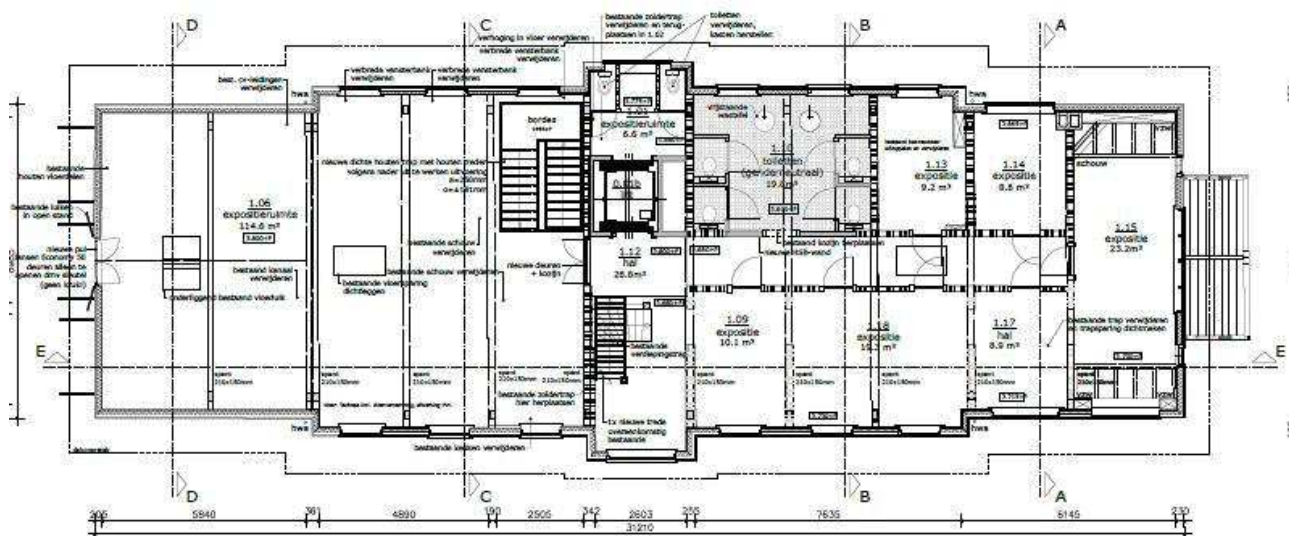
De liftschacht loopt door tot de zolder. Daartoe wordt op de verdieping de bestaande zoldertrap in ruimte 1.01 verplaatst naar ruimte 1.02, als voortzetting van bestaande trap in de hal aan de noordzijde (0.07). Deze trap is aangebracht in 1998 tijdens een renovatie door Van Hoogevest architecten.

De schouw in het voormalige kantoor (1,15) blijft behouden. Tussen de verschillende dienstvertrekken worden doorbraken gemaakt om de aaneenschakeling van expositieruimtes niet alleen via de middengang, maar ook onderling te ontsluiten. Tussen ruimte 1.10 en 1.11 wordt de tussenwand geheel verwijderd en de twee oorspronkelijke deuren dichtgezet ten behoeve van een centrale ontsluiting. De indeling aan de oostzijde met afzonderlijke ruimtes (1.04, 1.05, 1.07, 1.08 en de gang) wordt verwijderd ten behoeve van een grotere expositie- en ontvangstruimte.



Eerste verdieping

Bestaand



Eerste verdieping voor de gehele verdieping geldt:
(tenzij anders vermeld) 30 g

Gewijzigd

Bevindingen

De gemeente is enthousiast over de nieuwe functie van het dienstengebouw als onderdeel van het museum Huis Doorn. Hierdoor vormt de buitenplaats, met een zeer waardevolle ensemble van hoofd- en bijgebouwen omgeven door een parkaanleg, weer een eenheid met een functionele samenhang. Het dienstengebouw wordt zorgvuldig gerenoveerd en voorzien van duurzaamheidsmaatregelen.

De veranderingen ten behoeve van de nieuwe functie aan de beide kopgevels doen geen onnodige afbreuk aan de monumentale (architectuurhistorische) waarden van het pand. Deze ingrepen zijn vanuit cultuurhistorisch oogpunt akkoord.

Het wijzigingen van de functie van wonen naar ontvangst- en expositieruimte brengt veranderingen in het interieur met zich mee. Op basis van de opmerkingen van de gemeente, de commissie en de RCE aangepast is de grote groepsruimte, die was voorzien op de verdieping aan de westzijde, die ten koste ging van de indeling met personeelsvertrekken uit de fase van verbouwing tot dienstwoning in opdracht van Wilhelm II. Er wordt in het voorliggende plan beter rekening gehouden met hoofdstructuur van het interieur en met name met de indeling in personeelsvertrekken op de verdieping. De voor een dienstengebouw kenmerkende opzet, van een middengang met een ritmiek van deuren die kleine dienstvertrekken ontsluiten, blijft beter behouden en afleesbaar. Deze ritmiek wordt alleen verstoord door het dichtzetten van twee deuren aan de gang om de toiletruimte in twee samengetrokken dienstvertrekken centraal te ontsluiten. Dit vormt een verstoring van deze karakteristieke ritmiek. Ook is op deze deuren nog de karakteristieke nummering van de dienstvertrekken te vinden. Geadviseerd wordt de toiletruimte anders in te richten en te ontsluiten via de oorspronkelijke doorgangen en de deuren te handhaven. Ook de afleesbaarheid van de tussenwand en daarmee de oorspronkelijk structuur van de dienstvertrekken is van belang.

Conclusie

Het plan is onder een kleine voorwaarde, het aanpassen van de toiletruimte op de verdieping, akkoord.



Aan het gemeentebestuur van Utrechtse Heuvelrug
Postbus 200
3940 AE Doorn

Datum : 05 juli 2022
Dossiernummer : UHR22-0173 - 1
Gemeentenummer : HZ-WABO-21-2824 / XXXXXXXXXX
Betreft : monumentenadvies
verduurzaming en herbestemming van het Dienstengebouw naar een museale functie
Langbroekerweg 14
Doorn

Geacht college,

Op 2 mei 2022 heeft u ons om advies gevraagd over de aanvraag Omgevingsvergunning voor wijzigingen aan het monument op adres Langbroekerweg 14 te Doorn.

Ondanks dat wij positief staan tegenover de herbestemming en de nieuwe indeling van het gebouw adviseren wij vooralsnog negatief over de aanvraag, hetgeen wij hieronder nader motiveren.

Wij hebben reeds hierover geadviseerd middels onze principeadviezen van 17 juni 2020 en 20 december 2021 (kenmerk UHR20-215-1/2). Daarnaast hebben wij over het hiermee samenhangende onderhoud en verduurzaming van het dienstgebouw geadviseerd middels onze brieven van 1 juli 2021 en 5 oktober 2021 (kenmerk UHR21-0150-1/2)

Bij deze definitieve aanvraag hebben wij enkel twee tekeningen ontvangen met de bestaande en nieuwe toestand dienstengebouw, plattegronden, gevels & doorsneden en een presentatie met een korte toelichting op de ingrepen. Helaas ontbreekt de detaillering en daarnaast enige onderbouw voor o.a. de keuze van de na-isolatie van de gevels op de begane grond. Tot op heden hebben wij helaas geen aanvulling op de aanvraag mogen ontvangen.

Advies

Wij staan positief tegenover de herbestemming en de nieuwe indeling van het gebouw. Het is mooi dat de toiletgroep op de 2e verdieping is komen te vervallen, waardoor op die locatie de interne structuur volledig gehandhaafd kan blijven.

Wel zien wij nog een aandachtspunt open staan dat wij reeds eerder hebben aangegeven in ons principe-advies van 20 december 2021. Voor de na-isolatie van de gemetselde gevels op de begane grond ontvangen wij, naast detaillering, graag een onderbouwing van de afwegingen en keuzes.

Regulierenring 10
3981 LB Bunnik
Postbus 115
3980 CC Bunnik

T 030 656 90 00
info@mooisticht.nl
www.mooisticht.nl

IBAN NL11RABO 0312 0317 85
K.v.K. 66469945
BTW 8565 67 930 B.01

*Conclusie*

Op hoofdlijnen staan wij positief tegenover de gewenste herbestemming en wijzigingen aan het Rijksmonument. In de uitwerking heeft het plan echter nog de nodige onderbouwing en detaillering ten einde hier definitief over te kunnen adviseren.

Namens de commissie voor ruimtelijke kwaliteit van Utrechtse Heuvelrug,



Regulierenring 10
3981 LB Bunnik
Postbus 115
3980 CC Bunnik

T 030 656 90 00
info@mooisticht.nl
www.mooisticht.nl

IBAN NL11RABO 0312 0317 85
K.v.K. 66469945
BTW 8565 67.930 B.01